ročník XXIII číslo 2 červen 2017

Tovéřský ZPRAVODAJ

ČTVRTLETNÍK OBECNÍHO ÚŘADU

Zpravodaj vydává obec Tovéř, č.p. 18, PSČ 78316, IČ: 00635626 Ev. č. MK ČR E 21473. Redakční zpracování: Marta Šubrtová (731 900 647, martasubrtova@seznam.cz). Do tohoto čísla přispěli: Marta Šubrtová, Miroslav Majer, Jana Kráčmarová, Alena Marková, Martin Pražák, Michal Šubrt. Došlé příspěvky jsou redakčně upraveny.

UDÁLO SE V DUBNU, KVĚTNU A ČERVNU

III. meziobecní olympiáda

Atletický areál při dolanské základní škole přivítal poslední květnovou sobotu další ročník meziobecní olympiády, kterou společně pořádají již potřetí obce Dolany, Bělkovice-Lašťany, Tovéř a Samotišky. Tento sportovně soutěžní den pro celou rodinu letos přilákal dohromady 146 závodníků v celkem šesti věkových kategoriích – do 7 let, do 10 let, do 12 let, do 16 let, do 40 let nad 40 let. Nejvíce soutěžících dorazilo z Bělkovic-Lašťan – bez jednoho rovných 50, za Dolany jich nastoupilo 44, za Tovéř 35 a Samotišky se rozhodlo reprezentovat 18 závodníků. Jako loni se soutěžilo ve třech atletických disciplínách: v běhu, vrhu a skoku, a také v týmových soutěžích plážových volejbalistů a nohejbalistů.

Počasí bylo až letně vlídné a na koho bylo sluníčka až příliš, mohl se občerstvit ve stinném a hostinném zákoutí, kde se o zahnání žízně a hladu obětavě starala cateringová agentura z Hlušovic. Protože bylo třeba rozdat 51 sad medailí, bylo nutné začít co nejdříve, a tak hned po nástupu družstev a zahajovacím ceremoniálu, jemuž požehnal předseda improvizovaného olympijského výboru, dolanský starosta Rudolf Pečínka, se krátce po deváté hodině postavili na start první sportovci, kteří ze sebe následujících osm hodin vydávali veškeré tréninkem i vůlí nastřádané síly. Jejich výkony přísným okem monitoroval hlavní rozhodčí Martin Gazdík, a komu se snad přestávalo dařit, toho k lepšímu výkonu vybičoval neunavitelný olomoucký moderátor Marek Zahradníček.

Jak si ve velké konkurenci vedli naši sportovci? Nutno přiznat, že výsledkově jsme tentokrát zaostali za vynikajícími výkony z posledních let, což se dá přičíst na vrub skutečnosti, že naši soupeři z ostatních obcí, které nás svou populací násobně předčí, tentokrát neponechali nic náhodě ani náhodnému výběru a postavili mnohem vyrovnanější družstva. Patrné to bylo zejména na nejmladší kategorii do 7 let, v níž o výkonech ještě rozhoduje spíše kvantita než kvalita a v níž jsme byli demograficky nejvíce znevýhodněni. V běžeckých i skokanských disciplínách jsme nijak nezabodovali, jedinou předškolní medailistkou se stala stříbrná Ema Sanetrníková v hodu koulí. V mládežnické kategorii do 10 let už byly výsledky o poznání lepší; běh na 60 metrů byl jasnou záležitostí tovéřské sprinterské školy, která si díky trojici Rychtecký – Svozil – Kazík přivlastnila celý stupínek vítězů, v běhu na 200 metrů se na 2. a 3. pozici umístily sestry Chládkovy. Ve skoku z místa se na dva nižší stupínky vítězů postavili Jan Svozil a Martin Rychtecký. Kategorie dětí do 12 let měla výlučně ženské hrdinky: dvoustovku nejlépe zvládly Monika Podlasová a Nikola Večeřová, která navíc ovládla i 60metrovou trať, a obě slečny si také rozdělily nejvyšší cenné kovy ve skoku do dálky. Skokanské disciplíny vůbec měly ještě další tovéřské šampióny: kategorii do 16 let ovládl Lukáš Richter a Jiří Hudec nenašel přemožitele v nabitém poli závodníků od 16 do 40 let. Ani matadoři se nenechali svými výkony zahanbit: Tomáš Pytlíček skočil a skončil druhý a Jana Večeřová dokonce první. Z běžců na 200 m byli mezi juniory a dospělými nejúspěšnější Jiří Hudec a Jan Majer, v prestižním dálkovém běhu na 2 000 m bez věkového omezení skončil Jan Majer druhý, mezi ženami zvítězila Karolína Pospíšilová, Marie Majerová brala bronz.

Největší sílu ale tovéřští sportovci ukázali až v týmových disciplínách. Tam jsme jasně demonstrovali, že na velikosti nezáleží a že v jednotě je síla: v plážovém volejbale skončilo naše družstvo A první a družstvo B třetí a ve finálové smíšené štafetě na 4 x 200 metrů se na stupně vítězů podívaly obě naše sestavy: „Žloutenka" ve složení Pospíšil, Pospíšilová, Hudec, Markvartová skončila druhá a hned za ní „Žloutenka typu B", kterou reprezentovala čtveřice Majer, Richter, Večeřová, Majerová.

A jak dopadlo celkové pořadí? To nakonec přesně kopírovalo počet závodníků, s nimiž jednotlivé obce nastoupily do závodů: Bělkovice-Lašťany získaly celkem 1 210 bodů, Dolany 1 085 bodů, Tovéř 1 035 bodů a Samotišky 280 bodů.

Na celkové vítězství jako v prvním ročníku jsme sice tentokrát nedosáhli, ale s o to větší motivací nastoupíme do toho příštího, u něhož se vzhledem k vzrůstající oblibě tohoto sportovního mítinku dá předpokládat ještě masovější účast i zájem diváků.

Retro-diskotéka

Poslední dubnový pátek to v sále kulturního domu vypadalo a znělo, jako by se tu čas zastavil před nějakými čtyřiceti lety; možnost nostalgicky se přenést do nedávné minulosti přilákala spoustu nadšených tanečníků a tanečnic i přesto, že tato akce byla inzerována spíše komorně. A že ji mnozí účastníci přijali jako výzvu k nadsázkové sebeprezentaci, bylo patrné už ze zvoleného odění, v němž nechyběly široké nohavice, seprané vesty, riflové košile, pestrobarevné paruky nebo brýle s nadrozměrnými obroučkami; někteří dokonce zašli v dobových detailech tak daleko, že přiznali i ochlupené podpaží. Kdo by si myslel, že akce přiláká pouze jednu věkovou kategorii, byl na omylu: střední generace, na kterou byla tato taneční zábava cílena především, byla v plném sále za-stoupena zhruba z jedné třetiny; stejným dílem ji doplnili náctiletí a také senioři, kteří rozhodně nepřišli jen unaveně přihlížet.

Podobné nepravidelné programy svou vysokou návštěvností ukazují, že potenciál kulturního vyžití v naší obci stále není naplněn a že společenský život je schopen absorbovat častější příležitosti k zábavě, aniž by se vyčerpal.

Dětský den

Posledních šest let jsme se mohli pokaždé při pořádání této každoroční odpolední akce spolehnout na vskutku ideální počasí, a tak bylo jen otázkou času, kdy si příroda daň za svou přízeň vybere i s úroky. Ten okamžik nastal právě letos, kdy na neděli 4. června připadla snad nejnevlídnější předpověď celého jara, která se vyplnila prudkou průtrží mračen jen pár minut po zahájení. A toho dne rozhodně nebyla jedinou. Všechna zábava se tedy musela přesunout do zastřešené koliby, která byla i za této nepříznivé situace poměrně zaplněná. Přestože se děti tentokrát musely zříci svých oblíbených outdoorových atrakcí, i tak pro ně animátoři ze Seničky dokázali improvizovaně zařídit dostatek zábavy. A tak snad jen kozlík Viktor, kterého naše obec sponzoruje a který se na nás přijel podívat ze zoo na Svatém Kopečku, odcházel z tovéřské koliby zachmuřený.

TOVÉŘ PÁTÁ V TŘÍDĚNÍ ODPADU

Olomoucký kraj patří, co se třídění odpadů týče, mezi tři nejlepší v republice, a nás těší, že Tovéř se již několikátým rokem řadí ke špičce těch nejúspěšnějších. Dne 18. května byli ve Velké Bystřici oceněni zástupci nejlepších obcí Olomouckého kraje v třídění odpadů za rok 2016. Ve dvanáctém ročníku soutěže s názvem O KERAMICKOU POPELNICI obsadila Tovéř v nejpočetnější kategorii obcí s 500 až 2 000 obyvateli 5. místo. Lepší byly jen obce Majetín, Hlušovice, Grygov a Charváty.

Náměstek krajského hejtmana Ing. Milan Klimeš při této příležitosti uvedl, že výtěžnost tříděného odpadu v Olomouckém kraji rok od roku roste a potvrzuje se tak, že naši občané přikládají třídění odpadu stále větší váhu. Jen oproti roku 2015 vytřídil každý občan kraje v průměru o 3 kg odpadu více, což znamená, že loni připadlo na každého občana kraje v průměru 48,9 kg vytříděných plastů, papíru, skla a nápojových kartonů.

Díky výbornému umístění jsme také obdrželi 50litrové tašky na třídění skla, papíru a plastů, které si mohou zájemci zdarma vyzvednout na obecním úřadě.

OBECNÍ KNIHOVNA V TOVÉŘI

oznamuje, že v období prázdnin bude otevřeno pouze v následující čtvrtky:

27. července

10. a 24. srpna

Od 7. září bude knihovna opět fungovat každý čtvrtek.

Z NAŠÍ MATEŘSKÉ ŠKOLKY

Než jsme se všichni nadáli, nastal poslední měsíc letošního školního roku. Červen je pro děti z naší školy měsícem výletů, exkurzí a dalších příjemných aktivit, které realizujeme právě v tomto období.

Během roku se však naše děti také nenudily. Na podzim proběhla v naší logopedická depistáž s pracovnicí speciálně pedagogického centra v Olomouci a preventivní oční vyšetření. V listopadu si děti mohly s rodiči vyrobit a vyřezat dýně, jimiž potom ozdobily tovéřskou Skalku na halloweenský lampionový průvod, který byl završen opékáním buřtů s horkým čajem a svařeným vínem. Pro veřejnost a rodiče jsme také připravili v kulturním domě dvě besídky – jednu vánoční a druhou ke svátku matek – se spoustou básniček, písniček a divadelním představením; svým vystoupením jsme rovněž potěšili tovéřské seniory v rámci jejich každoročního předvánočního posezení a zpestřili jsme program při rozsvěcování vánočního stromu. V prosinci naši školku navštívil Mikuláš s čerty a andělem, u příležitosti „vánočních dílniček“ jsme zavítali do dolanské základní školy. Přímo do školky k nám zavítala opička Julinka s cirkusovým představením, při němž jsme mohli obdivovat živá zvířata s žonglérským a kouzelnickým vystoupením. Na podzim a na jaře děti ve školce jezdily na in-line bruslích a v zimě také lyžovaly. Během školního roku jsme navštívili celkem dvanáct divadelních představení, a to nejenom v Divadle Na Šantovce, ale také v Divadle hudby nebo v kině Metropol.

A co ještě naše děti zažily v červnu? Především vyrazily na výlet do zoo v Lešné, navštívily svíčkárnu, kde si vyrobily své voskové pastelky a svíčku, jezdily se psím spřežením a byly i v Horní Loděnici na farmě za zvířátky. Společně jsme se také vypravili za „tajemstvím hradu Tepenec“, kde děti pozorovaly nejen práci archeologů, ale také se dozvěděly, co všechno se v kamenolomu musí udělat, než se promění skála na písek. Děti si mohly zařádit v maskách na skákacím hradu, na karnevalu s pasováním předškoláků na školáky se projely na koních, a dokonce si vyzkoušely přespání přes noc ve školce s večerním promítáním. Poslední červnový den, kdy děti školou povinné dostávají vysvědčení a loučí se se školou a svými učiteli, my půjdeme s dětmi do zoologické zahrady na Svatý Kopeček, protože když jsou všichni ve škole, je tam pokaždé pusto a prázdno.

A pusto a prázdno bude i v naší mateřské škole během prázdninových měsíců. V září odejde z naší školky 11 dětí do základních škol. K zápisu přišlo 14 dětí, z toho 12 dětí – všechny z Tovéře – bylo přijato, na dvě už bohužel místo nezbylo. Od 1. září je do naší mateřské školy přihlášeno celkem 25 dětí, což je současná maximální kapacita našeho zařízení.

Ráda bych touto cestou poděkovala za velmi dobrou spolupráci panu starostovi Miroslavu Majerovi a paní Miloslavě Mikšíkové a popřála všem dětem a jejich rodičům krásné prázdniny.

Jana Kráčmarová
ředitelka MŠ

splatnost poplatků za odpady

Přestože jsme v minulém zpravodaji nešetřili tiskařskou barvou, abychom zvýraznili nutnost uhradit poplatky za svoz komunálního odpadu, stále zhruba každá pátá domácnost tuto povinnost doposud nesplnila. Přestože se platební morálka od loňského roku, kdy v tuto dobu dlužila na poplatcích téměř každá třetí domácnost, viditelně zlepšila, opět musíme velmi důrazně připomenout, že platit za odpad je zákonnou povinností každého občana a obec je povinna neuhrazené poplatky vymáhat. Všechny neplatiče musíme upozornit, že v souladu s obecně závaznou vyhláškou je obec oprávněna včas neuhrazený poplatek zvýšit až na trojnásobek nebo jej vymáhat soudně.

Pokud tedy patříte mezi ty, kdo poplatky za odpad doposud neuhradili, máte ještě možnost tuto chybu napravit do středy 12. července. Po tomto datu budou všichni zbývající neplatiči obesláni výzvou k doplacení poplatku navýšeného o pokutu.

Z ČINNOSTI OBECNÍHO ZASTUPITELSTVA

Na svém 22. veřejném zasedání ze dne 26. dubna a 23. veřejném zasedání ze dne 14. června učinilo obecní zastupitelstvo (OZ) mimo jiné následující rozhodnutí:

- **dešťová kanalizace**

  OZ schválilo předloženou smlouvu o dílo na investiční akci „dešťová kanalizace Tovéř – Za Humny" a schválilo vypsání výběrového řízení na tuto akci v rozsahu platné obecní Směrnice č.1/2016 o zadávání veřejných zakázek malého rozsahu. Zároveň schválilo přijetí dotace na tuto akci z prostředků POV Olomouckého kraje ve výši 300 000 Kč.

- **místní komunikace**

  OZ se seznámilo se skutečností, že 8 z 10 majitelů pozemků přiléhajících k místní komunikaci v lokalitě Za Humny obci již darovalo část svého pozemku, na němž tato komunikace leží, jeden majitel podepsal souhlas se stavbou a s jedním se doposud jedná. Úpravy stávající komunikace – opravy překopů a částečné zamezení podmáčení stávajících zděných plotů – se budou řešit neprodleně. V otázce používání komunikace pro přejezd zemědělské techniky se bude jednat následně.

- **stavební komise**

  OZ schválilo rozšíření současné stavební komise ve složení Miroslav Majer. Ing. Petr Maurer a Ing. Marta Šubrtová o ing. Arch. Dana Životu a o Ing. Arch. Janu Stehlíkovou.

- **čerpací stanice**

  OZ se seznámilo s kolaudačním souhlasem na čerpací stanici ČS1, na dílčí kanalizační stoku v obci a výtlak kanalizačního řadu do obce z konce 90. let, dále pak s odkupem pozemků, na nichž obecní čerpací stanice a její nezbytné okolí dle geometric-kého plánu a zaměření stojí. Všechny tyto pozemky jsou nyní v majetku obce a zavkladovány na katastru nemovitostí, s dřívějšími majiteli se obec finančně vyrovnala.

- **dotace na mateřskou školu**

  OZ se seznámilo se stávajícími možnostmi financování nástavby mateřské školy, z nichž vyplynulo, že nejvhodnější je projekt zahrnout do strategického plánu Místní akční skupiny Šternbersko, jíž je obec Tovéř členem, vzhledem k„měkčím" podmínkám pro získání dotace na tento projekt.

- **dotace na opravu chodníku Tovéř-Dolany**

  OZ schválilo přijetí dotace na tuto investiční akci z prostředků programu Podpora opatření pro zvýšení bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích Olomouckého kraje ve výši cca 204 000 Kč.

- **dotace na kulturu**

  OZ schválilo přijetí dotace na každoroční akci „Pohádkový les" v rámci programu podpory a rozšíření kvalitních a hodnotných typů kulturních aktivit v Olomouckém kraji ve veřejném zájmu a v souladu s cíli kraje na letošní rok ve výši 30 000 Kč.

- **obecní byt č. p. 17**

  OZ pověřilo starostu k ukončení nájemního vztahu k obecnímu bytu nad hasičskou zbrojnicí s p. Josefem Ťukou s tím, že byt byl již k 1.6.2017 vyklizen. Předání bytu se všemi náležitostmi proběhne do konce měsíce června.

- **výběrové řízení na výstavbu části dešťové kanalizace**

  OZ se seznámilo s výsledkem výběrového řízení na dešťovou kanalizaci Za humny a se smlouvou o dílo se společností VK Aqua s tím, že zmíněná podepsaná smlouva je zcela totožná s již schválenou SOD, jež byla součástí výběrového řízení a zadání k této investiční akci.

- **místní komunikace v obci, stav, plán rekonstrukcí**

  OZ pověřilo starostu zahájením přípravy na vytvoření projektových dokumentací na opravu místní komunikace – spojky od tzv. Samotišské ulice k lípě včetně výměny kanalizačního řadu splaškové kanalizace a výstavby dešťové kanalizace v této uličce. Dále pověřilo starostu přípravou podkladů k cyklotrase Tovéř – Samotišky – Chválkovice.

- **zákaz předjíždění v obci**

  Vzhledem ke stížnostem občanů na rychlost a předjíždění v obci a vzhledem ke dvěma nedávným dopravním nehodám pověřilo OZ starostu k jednání s příslušnými orgány státní správy ve věci omezení rizik dopravní nehodovosti a zvýšení bezpečnosti silničního provozu, a to zasláním požadavku na dopravní omezení ve smyslu zákazu předjíždění v obci a na častější měření rychlosti v obci policií České republiky.

- **žádost o odkoupení obecního pozemku**

  OZ neschválilo odkoupení části obecního pozemku v chatové oblasti, p. č. 373/1 v k.ú. Tovéř.

- **žádost o parkovací stání pro hostinec Tovéřská rychta**

  OZ schválilo uvolnění 1 parkovacího místa o rozměrech cca 12 m^2 v prostoru před hasičskou zbrojnicí č.p. 17 ve prospěch žadatele p. Luďka Kvapila vzhledem k tomu, že v rámci výstavby okružní křižovatky strpěl zábor cca 8 m^2 plochy ze svého pozemku ve prospěch obecního chodníku. Dohoda bude ošetřena smlouvou mezi zúčastněnými stranami.

- **letní brigádní činnost**

  OZ požádalo starostu o předložení harmonogramu prací určе-ných pro brigádnickou činnost; pro tento účel budou uvolněny finanční prostředky ve výši 20 000 Kč.

DOPRAVNÍ UZAVÍRKA
OPRAVA SILNICE DO DOLAN

Ve dnech od 1.7. do 30.11. tohoto roku proběhne úplná uzavírka silnice 3. třídy č. 4436 v úseku Tovéř – Dolany z důvodu budování silničního průtahu, který obec Dolany realizuje ve spolupráci s olomouckým magistrátem a který bude zahrnovat výstavbu rondelu v křižovatce před školou, novou autobusovou zastávku a navazující chodníky.

V této souvislosti upozorňujeme občany, že dojde ke změně obslužnosti veřejné autobusové dopravy na všech linkách provozovaných společností Arriva Morava. Po dobu úplné uzavírky budou linky provozovány po objízdné trase, která od zastávek Toveř, kulturní dům po silnici III/4436 a Tovéř, kaple po silnici III/44310 povede na okružní křižovatku a po silnicích III/44310, I/46 a III/44312 do Dolan na zastávku Dolany, restaurace a bude pokračovat dále po stávající trase. Objízdná trasa je obousměrná. Zastávka Dolany, škola bude zrušena. U spojů bude docházet ke zpoždění okolo 5 až 10 minut.

PŘIPRAVUJEME

- Ve **středu 5. července** proběhnou každoroční **tovéřské hodové slavnosti**, které začnou v 10:00 hodin mší u kapličky na návsi. V odpoledním programu se můžete mimo jiné těšit na cimbálovou muziku Šumica, doprovodný program plný soutěží a atrakcí pro děti a také bohaté občerstvení (pečené sele, makrely, speciality z udírny). O poslechovou a taneční zábavu se budou starat dýdžejové Mat a Pat, Katapult cover band a skupina Yantar Band.
- V **sobotu 26. srpna** se v areálu Koliby uskuteční rocková taneční zábava **Srpnová noc** se samotišskou kapelou Starý WeMeNa. Pořádání akce se ujme Hospůdka na Kolibě, která zve všechny příznivce tvrdší živé hudby.
- **V pátek 1. září** čeká na všechny příznivce taneční hudby již **II. retro-diskotéka** v kulturním domě, která nabídne výběr reprodukované populární hudby 60. až 90. let minulého století.
- Začátek školního roku dětem zpestříme **Cestou pohádkovým lesem. V sobotu 9. září** se na ně i na rodiče bude již tradičně ve Skalce těšit osvědčený tým fantaskních postaviček, které se postarají o zábavné odpoledne, které začne ve 14:00 hodin.
- Z ostatních kulturně-společenských akcí, které se budou pořádat od letošního podzimu a u nichž zatím není upřesněn termín konání, můžeme zmínit Country skalku, rockové Burčákobraní, zájezd do jihomoravského vinného sklepa nebo další divadelní představení.

VÝZVA

štěpka z obecního lesa

v červenci bude probíhat v obecním lese likvidace větví po vykácení stromů napadených kůrovcem. Vzniklá štěpka, kterou lze mimo jiné využít jako mulčovací materiál do zahrádek, bude od posledního červencového týdne k dispozici na obecním úřadě, kde si ji zájemci z řad občanů budou moci zakoupit za cenu 20,- Kč za 50 l (nebo balenou v pytlích za 30,- Kč).

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

ŽIVOTNÍ JUBILEA

V červenci oslaví 75 let pan **Jan Matoušek.**

Blahopřejeme!

ÚMRTÍ

Dne 19. června zemřel ve věku 84 let pan **Ludvík Novák**.

Čest jeho památce.

Z NAŠEHO KLUBU DŮCHODCŮ

Po půl roce se opět hlásíme s krátkou rekapitulací našich aktivit. Nový rok jsme přivítali přípitkem a posezením v klubovně. Na prvním setkání v lednu jsme vyjeli do Vésky na bowling. V lednu jsme se sešli v klubovně, kde jsme poseděli a zahráli si stolní hry. V únoru k nám zavítala paní Dana Uchytilová se svými obrazovými zážitky z návštěvy zahrad a vil v Toskánsku. Další setkání proběhlo v zasedací místnosti obecního úřadu, kde jsme si v rámci volné zábavy také připili na zdraví našeho nejstaršího občana pana Malíka. V březnu jsme se opět vydali na bowling do Vésky a v dubnu pro změnu do Hlušovic. Zoo na Svatém Kopečku jsme navštívili v květnu, počasí se vydařilo a prohlídka se líbila. Červen jsme zahájili poznávacím zájezdem, na který jsme pozvali naše kolegy z Dolan a Bělkovic-Lašťan. Cílem byl zámek Nové Hrady u Litomyšle, jedna z mála soukromých staveb tohoto druhu u nás, která je přístupná veřejnosti a kterou už 20 let ze svých prostředků zvelebují jeho dnešní majitelé, manželé Kučerovi. Zážitkem byly i zdejší rekonstruované zahrady s jezírkem, zeleným divadlem, labyrintem či anglickým parkem. Naše další cesta vedla do pozoruhodného skalního města Toulovcovy maštale, kam jsme ale nakonec ze solidarity ke starším účastníkům i kvůli časové tísni nedošli. Po vydatném obědě jsme ještě navštívili japonské zahrady a krátce jsme se zastavili v Poličce. Poslední setkání před prázdninami proběhlo na Kolibě – opekli jsme si uzeninu, poseděli a poklábosili. Příště zase v září.

Alena Marková

TÉMA: O "NAŠEM" BURČÁKU

Již nějakých pět let si můžete od srpna do října při průjezdu návsí všimnout nenápadné cedule BURČÁK ZDE. Většina z vás ji mine bez povšimnutí, někteří s notnou dávkou nedůvěry, neboť podobná sdělení působí poněkud „místně nepatřičně" a vzbuzují pochybnosti o kvalitě, která má v našich končinách díky neseriózním prodejcům tohoto oblíbeného sezónního nápoje spíše nevalnou pověst. Jen několik málo místních však ví, že na kvalitu tovéřského burčáku se na rozdíl od moku prodávaného na okrajích silnic či v pouličních stáncích mohou spolehnout, a to ze dvou důvodů: vyrábí se totiž jen pár metrů od zmíněné cedule a na jeho kvalitu dohlíží osoba skutečně pověřená. Jak je to s burčákem v Tovéři, jsme se zeptali jeho výrobce, místního farmáře a zapáleného vinaře Martina Pražáka:

Martine, jak se stane, že se vinařský fenomén příznačný pro jižní Moravu objeví na tak nepravděpodobném místě, jako je obec v podhůří Jeseníků?

O výrobu vína se zajímám už dlouhou dobu. Studoval jsem vinařství několik semestrů na Lednické fakultě, ale stále se učím. Je to trochu rodinná tradice: přímo pod Pálavskými vrchy máme vlastní vinohrad, druhý jsme nedaleko odtud v Droždíně nedávno vysadili.

Je burčák jen moravská regionální zvláštnost?

Burčák je zajímavý fenomén nejen Moravy, ale i Čech, Slovenska, Dolních Rakous a některých oblastí Německa, kde se mu říká „šturm". Aby se tento nápoj mohl nazývat „burčák", musí být vyroben z moštu révy domácí provenience; je-li hrozno původem ze Slovenska či Maďarska, pak se podle současné legislativy může označovat jen jako „částečně zkvašený hroznový mošt," což je v podstatě úřední definice burčáku. Takový mošt ale není ani v nejmenším méně kvalitní; mnohé mošty dovážené z jižnějších oblastí bývají často kvalitnější než ty, které se produkují u nás.

Mohl bys domácí výrobu burčáku trochu přiblížit?

Jde vlastně o meziprodukt při výrobě vína, který bývá k dispozici několik dní po začátku kvašení moštu, obvykle tři až čtyři dny od sklizně. Vinař, který sklizeň hroznů zpracovává na víno, prodává z jedné sklizené várky burčák jen jeden či dva dny, a to víceméně jen jako okrajovou záležitost. Poté už je zrající mošt ke konzumaci nevhodný až do svatomartinského koštu mladého vína.

U nás v Toveři ale máme burčák jako hlavní produkt, a proto ho z vylisované a zchlazené révové šťávy připravujeme na každý den nový, v předstihu. Při malém množství vlastní produkce se totiž většina vypije již jako burčák a jen menší část, asi čtvrtinu moštu, dál šlechtíme do podoby fortifikovaných vín. Burčáku připravujeme opravdu málo, jen jednotky lahví denně, samotného vína pak řádově desítky litrů ročně.

Burčák se prodává ve fázi, kdy je takzvaně sladký nebo ve varu, což je stádium, kdy je aktivita kvasinek nejvyšší a poměr cukru a alkoholu vyvážený. Mošt vylisovaný z bílých či růžových hroznů obvykle obsahuje až dvacet procent cukru, který je násadou ušlechtilých vinných kvasinek rozkládán na alkohol. Několik dní po začátku kvašení je třetinové až poloviční množství cukru prokvašeno na 2 až 6 procent alkoholu, nápoj získá díky vysokému podílu živých kvasinek mléčně kalné zabarvení a celým objemem probublává oxid uhličitý. Říká se, že burčák „vaří". V této fázi je také nejlahodnější – vystupuje jeho výrazná ovocná chuť, je příjemně perlivý, cukernatý a stále je v něm obsaženo vysoké množství živých kvasinek – zdroj vitaminů, zejména skupiny B. Poté se dalším kvašením burčák „zlomí", to znamená, že už není tak sladký a začínají převažovat kyseliny a alkohol. V této podobě se mu říká „řezák". Následuje „mydliňák", kde už není prakticky žádný cukr. Poslední fází tohoto primárního kvašení je již hotové mladé víno.

Na co by si konzumenti burčáku měli dávat pozor a co by měli vědět?

Zakoupený burčák je dobré dát do ledničky, aby se rychle nepřehoupnul, a samozřejmě odpouštět tlak z láhve, aby mohl unikat tvořící se oxid uhličitý. Ve fázi „sladký" vydrží od zakoupení asi 3-8 hodin, „ve varu" pak 2-3 hodiny v pokojové teplotě; v lednici lze burčák skladovat 2-3 dny, respektive 1-2 dny ten více nakvašený. To je jeden z důvodů, proč je vhodnější brát burčák přímo od vinaře, který ho připravuje zcela čerstvý, než od nejrůznějších prodejců, kteří mají jen omezenou možnost řídit fermentaci.

Z jakých odrůd burčák vyrábíš a odkud pocházejí?

Se začátkem burčákové sezóny zpracováváme rané odrůdy, jako je Irsai Oliver, později pak Muller Thurgau, Veltlínské zelené, Tramín červený, Sauvignon a Ryzlink vlašský. Z vlastního vinohradu v trati pod Třemi Pannami pod pálavským Dívčím hradem vozíme jen jednu odrůdu, ty ostatní nakupujeme od vinařů, nejčastěji v Pohořelicích. Muškátové odrůdy v Droždíně teprve začínají plodit a zatím jsme je nelisovali.

Jak zkvašený hroznový mošt dále zpracováváš?

Vyrábíme jen fortifikovaná, čili dolihovaná vína, označovaná též jako vína desertní nebo portská. Vznikají tak, že se kvašení moštu zastaví dolihováním ve fázi s ideálním poměrem cukrů a kyselin. Ukončí se kvasný proces, kvasinky sedimentují a pomáhají ke zrání vína po vinařem stanovenou dobu. Portská vína jsou sladká, mohou zrát velmi dlouhou dobu a při tom získávají na kvalitě. Nevyžadují při zrání nutné nízké teploty vinných sklepů.

Dlouhodobě se zabýváš také pěstováním vinné révy v naší zemědělské oblasti, která obecně není pro tuto plodinu příznivá. Jaké máš s touto činností zkušenosti, jaké odrůdy bys doporučil k pěstování a co bys poradil těm, kdo by si chtěli zasadit vinný kmen třeba na zahrádce?

Klimatické podmínky se během jedné generace změnily natolik, že u nás na Hané máme nyní podmínky podobné těm, které byly běžné na jižní Moravě před 20 či 30 lety. Například fáze rašení se u révy za tuto dobu na jižní Moravě posunula o měsíc. Pro sázení moštových odrůd je nutné vybírat odrůdy pro okrajové oblasti a také zohlednit půdní a vlhkostní podmínky, které ovlivňujeme pomocí podnože. V Droždíně máme vysazeny muškátové odrůdy Solaris a Muscaris a zkoušíme i několik dalších. Výraznou výhodou při péči o révu je stupeň resistence odrůdy proti hlavním chorobám, která ovlivňuje množství postřiků. My se zaměřujeme na odrůdy, které postřiky nepotřebují vůbec.

Zatímco moštovým odrůdám se věnujeme kratší dobu, dlouhodobě pěstujeme a množíme odrůdy stolní určené k přímé konzumaci. Ty se obvykle vyznačují sladšími plody, přestože mají nižší cukernatost než odrůdy moštové, a také většími bobulemi a hrozny. Mají i nižší nároky na vegetační dobu či klimatické podmínky.

Stolní odrůdy preferují živné a kvalitní půdy, tedy takové, jaké máme na zahrádce například pro rajčata. V prvních letech je vhodné rostliny zalévat a tvarovat do požadovaného základního tvaru na opoře.

Rostliny roubované na dlouhých podnožích se sází vždy velmi hluboko, až po místo roubování, a první rok je vhodné je preventivně ochránit proti možným mrazovým poškozením – například vrstvou chvojí či listí.

Samostatnou kapitolou je každoroční řez, na kterém závisí, jak velké množství úrody na révovém keři ponecháme. Příliš velké zatížení plody snižuje kvalitu a cukernatost, naopak velká redukce vede ke zbytečně silnému růstu révoví.

Dnes lze vybírat z velkého množství odrůd raných, středních a do nížin Hané i pozdních. S výběrem odrůdy i péčí obvykle rádi poradí zahradníci ve specializovaných prodejnách.

